

“ ”

**“Unibertso bat eskaini behar du abestiak,
Beatles-ek egiten zuen moduan”**

Felix Rüdiger Buff
Musikaria

Willis Drummond "betirako amaiera" izan zitekeenaren kontzientzia Intxaurrendoko kontzertuaren egunean hartu zuen, burua Rüdiger proiektu pertsonalaren *The Dancing King* diskoaren plazaratzean murgildurik zuelako. Elkarrizketaren biharamunean Petit Fantôme taldearekin zihoan Frantziara, kontzertua eskaintzera. Eta horrela, beti eta beti, musikari talde batetik bestera, lagun talde batetik bestera. Musika ezinbesteko osagai baldin bazaio ere, musikari esker osaturiko "familia" handi hori duelako gehienik behar bizian. Elkarrizketan behin eta berriz azaleraturiko hitza dugu familiarena, eta funtsean, abesti bat eskaini die familiak sortzen dizkion gogoetei: *Where I Belong*.

 JENOFA BERHOKOIRIGAIN DAN I BLANCO/ ARGIA CC BY-SA

Willis Drummond, Duncan Dhu, Petit Fantôme, Botibol, Rafel Berrio, Joseba Irazoki, Joseba B. Lenoir, Atom Rhumba, Dual-split, Testura... zerrenda luzeegia da guztiak izendatzeko. 30 proiektuz goratan parte hartu izan duzu. Zer zara? Lanaz errabiatua den *workaholica* ala pasionatua?

(Barrea) bietarik pixka bat, baina batez ere pasionatua. Musikaria baino gehiago, musika fan handia naiz. Sei urterekin hasi nituen batera kurtsoak, lehen taldea Monarch izan nuen, laster etorriko ziren Willis Drummond, Joseba Irazoki... batetik bestera Euskal Herriko musika eszenako jende asko ezagutu dut eta bata eta bestearekin kolaboratu dut. Anaiaren [Johannes Buff] Shorebreaker estudioan ere musikarien zerbitzuak eskaintzen gabiltza. Musikari berriak ezagutzeko tirak ere eramaten nau beti proiektu bat buruan ukatera. Gainera, Berara heldu nintzen duela hamar bat urte eta erran beharra dago musikari andana dituen herria dela, musika mintegi aberatsa daukadala hor.

Bukaera bat izan daitekeenaz -Willis Drummond- edo hasiera batez -Rüdiger-, zerekin hasiko dugu elkarrizketa?

Hasi gaitzke Willisekin.

500 txupitoak altxa eta zeri egin genion topa Intxaurrendoko azken kontzertuan?

“ ”

“Musikari berriak ezagutzeko tirak eramaten nau etengabeen proiektu bat buruan ukatera”

Ia hogei urte iraun duen ziklo luze bati. Oso une ederra izan zen. Pertsonalki, Rüdiger-en diskoa plazaratzearen zurrunbiloan nintzen eta egunean bertan konturatu nintzen agian azken kontzertua bizitzera gindoazela. Bilbo, Gasteiz, Mutriku, Baiona... Aurpegi ezagun asko zeuden eta oholtzatik bakoitza begiratu eta elkarrekin pasatuko hamaika une gogora etorri zitzaizkidan! Nahiko eroa zen sentimendua eta noski, musikan zentratu behar nintzen eta ez zitzaidan baitezpada erraza izan. Biharamuneko *story*-ak eta bideoak ikustearekin ohar-tu nintzen jendea kantuz ari zela; ohol-tzaren atzealdetik ez nintzen konturatu eta hunkitu ninduen horrek. Oraindik freskoegia da, badirudi ez naizela erabat ohartzen, baina badakit hemendik gutira nostalgia sentituko dudala momentu horretaz oroitzeraoan.

Hogei urteko ibilbidea, errazki erratan da. Zer erran nahi du horrek zuzetzat?

Familia da niretzat Willis Drummond. Elkarrekin bizi izan gara *Larrondoa*-n, elkarrekin osatu genuen taldea... Egia da beste jende batzuk ere izan direla taldearen parte, baina taldearen nukleo gogorra izan da Xan eta Jurgirekilako topaketa. Anaiak bezala ditut eta ez dago dudarik: bizi osorako elkarrekin gara. Elkar ikusten segituko dugu, elkarrekin musikan segituko dugu. Familia istorio bat da Willis Drummond, laguntasun zaharra da, lotura sendoa. Baina niretzat, Euskal Herriarekiko lotura ere irudikatzen du. Herri honen geografia ezagutu dut, herri honen osaketa soziala, gauzak aldatzeko edota sortzeko mitatzen dabilzanak... Kausa batentzat ala beste batentzat, maiz deitu izan gaituzte eta plazer handiz jo dugu aldi oro; egia da ezagutuko ez nuen errealitate sozial bat ezagutu izan dudala horri esker.

Goazen Rüdiger begiratzera. Zure bigarren izena jarri diozu taldeari. Alemanian dituzun sustraietara jo nahia izan da edo ezagutzen ez genuen Felixen alde horren berri eman nahia edo...

Nire aita alemaniarra da eta ama euskalduna, mauletarra. Felix Rüdiger jarri zidaten izen gisa. Egia erran taldearen izena jartzerakoan ez nuen gehiegi pentsatu eta ez dizut gogoeta sakonik par-tekatuko. Soinuz gustatzen zitzaidan, eta nirearen parte den zerbait izatea ere gustuko nuen.

Oholtza atzealdetik lehen lerrora pasa zara, bateriatik kantura. Ez da aldaketa ttipia.

Ez da hain erraza ez. Gainera, gitarra eskuan nabil eta hori ere berria da niretzat. Pandemia garaian atera nuen lehen diskoa. Bapatean guztiak etxean geratu beharra ginen, eta nire aldetik, hamabost urteko bira eta gero tokatu zitzaidan. Ongietorria izan zitzaidan, *burn-out*-aren mugan nintzelako. *Workaholica* ote naizen galdatzen zenidan, baina bai, bira ezberdinak nituen aldi berean: Petit fantome Frantzian, Atom Rhumba Espainiatik, Willis Drummond gehienbat Euskal Herrian eta mundu mailan ere pixka bat... Horri gehiturik hamabost urtez metaturiko nekadura, ordura arte inoiz ez nintzelako benetan gelditu. Pandemia etorri zitzaigun eta hiru hilabetez pausatu nintzen. Baina, noski, momentu baten buruan aspertu nintzen, sorkuntzarako eta proiektuetarako tira beti hor dudalako nire bar-

nean. Disko gogorra miatzen hasi eta jaberik gabeko abestiak atzeman nituen. Ez ziren Willis Drummondentzat, ezta Joseba Irazokirentzat ere; azkenean, pop-agoak zirelako, ez ziren haiekin egin ohi nuenaren hats berekoak. Zortzi abesti aukeratu eta isil-gordeka atera genuen lehen diskoa (*Before it's vanished*), 40 bat kontzertu egiteak balio izan zidan gitarrari eta kantuari ohitze-ko. Niretzako musika-tresna berria da gitarra, eta kantuari dagokionez, lehen diskorako lehen grabaketa izan zen mikrofono baten aurrean abesten nuen lehen aldia. Ez nuen ezer menperatzen eta ez nintzen abesti horien biziarazteko gai sentitzen. Ez nuen kontzerturik irudikatzen ere. Baina, azkenean, etxean gitarra lantzen segituz, lehen kontzertuak irudikatu eta Joseba Irazokiri galdetu nion lehen kontzertuetarako laguntza. Horrela abiatu nintzen eta Irungo Bloody Mary-ko Juan Carlos Garcia Albercak erran zidan taldea osatzen banuen jokaraziko zidala Andoain Rock jaialdian. Lagun musikariak deitu eta horrela abiatu nuen poz-pozik abentura berria.

“ ”

“Bi urtez biziturikoa biltzen duen ohar-liburuxka bati konparatu dezakegu *The Dancing King* diskoa”

***The Dancing King* bigarren diskoa atera berri duzu. Musika esfera propioa osatu duzu, elkar osatzen duten erritmo eta geruza ugariaren batuketa interesgarria plazaratuz kantu oro.**

Ez dut disko bati pentsatuz sortzen abestia. Abestiak bakar-bakarrik geratu behar du zutik, osotasun batean. Unibertso bat eskaini behar du abestiak, Beatlesek egiten zuen moduan. Banaiz Beatlesen eta pop estilo horren zale handia. Beraz, unibertso txiki batzuk sortzen ditut eta ondotik nire anaiak laguntzen nau, elkarren artean osotasun koherente hori atzemateko ariketarako.

Before it's vanished diskoan americana musikan gara, folk amerikarrean; emaitza oso simple eta garbitu batean. *The Dancing King*, haatik, alde pop edo ingelesagoa du, popagoa, musika elektronikoa eta sintetizadore soinuak ere badauzka. Konplexutasun gehiago daukaten abestien batuketa bat da bigarren diskoa. Bateria erritmoak ere konplexuagoak dira, jazzean edo musika progresiboan kausituriko erritmoak ditu. Ez da konplexutasuna bilatu dudala, horrela atera da.

Disko bakoitzak du bere unibertsoa. Azkenean, zirrara sorrarazten dizuten doinuen batuketa dugu Rüdiger.

Bai erabat. Etxean entzuten dudanaren erakusleihoa da. Hunkitzen nauen musika asko bada, eta guztiak ezin ditut dauzkan beste taldeetara bideratu. Kabitzen ez zirenak Rüdigerera bideratu ditut. Pentsatzen dut Rüdigeren disko bakoitzak mundu propio bat eskainiko duela eta aldiro disko oso ezberdin bat izango dudala. Seguruenik jendea galduko dut bidean eta berri batzuk irabaziko. Nihaurk plazer hartzeko proiektu bat da oroz gainetik.

Zuzenezkoetan plazer hartzen duzu?

Bai, orain bai. Eskerrak aspaldian eza gutzen dudala oholtza gaina! Zortzi urte luzez sekulako izua nuen, literalki ikaran nintzen, baina doi bat pasa zait eta eskerrak. Noski, gitarrista-abelsari izatea konplikatuagoa zait, ez naizelako bateria jole naizenean bezain ezkutua. Gainera, publikoarekilako harremana bideratu behar duzu, zeozer pasarazi behar diozu, baita taldekideei ere. Baina ari naiz, poliki-poliki. Oraindik ere mentalean naiz gehiegi, alde teknikoak leku gehiegi hartzen dit buruan, baina datozen kontzertuei esker eta etxean lantzearen bortxaz emango ditut pauso batzuk aurrera, naturalki. Lan handia da, baina aldi berean oso interesgarria zait, asko ikasten dut eta bateria jole gisa ere balioko dit.

Zu aitzinean eta bateria atzealdean beraz.

Bateriaren gaineko kontrola uztea oraindik zaila zait eta ni egon naiz disko honen baterian. Baina erran beharra daukat Rüdigereko bateria zatiak izan direla zailtasun gehien ekarri dizkidatenak. Ohikotik ezberdina zitzaidan, abestiak eskatzen zituen erritmo batzuk antinaturalak zitzaidan. Batzuetan beso bat bizkarraren atzean blokeatu behar izan dut ezberdina zen hori jo ahal izateko. Azkenean, ezberdinki harremandu behar izan naiz bateriarekin.

Deseraikuntzatik pasa zera hortaz.

Bai, deseraikuntza metala izan da. Sorpresa izan da eta aldi berean desafio interesgarria.

Eta hitzei dagokienez, zer nolako gogoetak kanturatzin dizkiguzu?

Nahiko letra sinpleak dira, gai berezi bat dute oinarri, poesia gutirekin. *Memory* abestian lehen pertsonan kontatua izan

LABURREAN

► Euskal Herriko kontzertu gela bat?

Matadeixe Azkoitian.

► Willis Drummondent kantu bat? Ur gainean

► Euskal Herriko disko bat:

Ke Lepo taldearen *Izpi*

► Mundu mailako disko bat:

Water From Your Eyes taldearen *Everyone's Crushed*

► Amets musikal bat:

Victoria Eugenia jotzea Rüdigerekin.

zitzaidan migratzaile baten bidaiatz ari naiz, *Breathe* munduaren egoeraz izan dezakegun solasaldi bat izan daiteke... Letra politikoak daude, baina ez bakarrik. *Once I Was Away* maitasun balada letargiko bat izan daiteke, maitaturiko izaki bat topatzen dudana LSD bidaiata bat. Familiatz ere mintzo naiz, familiaren muinat eta funtsatz, laguntasunak dakarren familia unibertsoatz... Zer da familia? Agian bi urteetan bizituriak biltzen duen ohar-liburuxka bati konparatu dezakegu diskoa. Istorioak asmatzea zaila zait, kontu oso konkretuez ari naiz.

Ingelesez kantatzeko hautua egin duzu.

Doi bat konplexua izan zait hizkuntzarena, eta azkenean izan da hizkuntzen bazterketa bat, eta ez hautaketa. Euskarari dagokionez, ikasten nabil baina ez dut oraindik maila nahikoa. Badaukat euskarazko abesti baten gogoia eta prozesuan nago. Lagun batzuen proposamenak daukat, beraz etorriko da noiz-pait. Frantsesez ez nuen sentitzen, ez dut *chanson française* kulturarik, etxean *New Orleans Jazz*-a genuen gehiago entzungai, edota hitz batez laburbiltzeko, Beatles-ak! Ondotik ere, rock alternatibo amerikar edota ingelesa entzun izan dut. Horregatik, ingelesa atera zait. Espainola ere ez nuen sentitzen.

Anaia, arreba eta zu, senitarte osoa zarete musikaren munduan. Familia-istorio bat da musika zuentzat?

Gurasoek eman ziguten bai musikaren zaletasuna. Aitaren aldetik familia-ohitura bat zeukaten: sei anai-arreba ziren, bakoitzak zuen instrumentu bat (aitak zehar flauta, izeba batek biolontxeloa, beste batek biolina eta horrela) eta urte guztian errepikan ibili ondoren eguberriko kontzertua eskaintzen zuten! Agian

EuskarAbentura

expedizioa

2024

IZEN EMATE EPEA ZABALIK!
www.euskarabentura.eus

► 2007-2008-an jaiotako gazteak
 ► Martxoaren 8ra arte

► Babesleak

► Laguntzaileak

► Hedabideak

familia-tradizio batetik datorkigu, ez dakit. Dena dela, sei urte genituela galdera ez zen “musika egin nahi duzu?”, baizik eta “zein musika-tresna nahi duzu ikasi?”. Nik bateria aukeratu nuen, anaiak gitarra eta arrebak klarinetea. Ama ere artista dut, margolaria eta txikitana eta nerabezarotan beti ikusi izan dut marraz-mahaian lanean. Azkenean, etxetik normalizatua genuen arteaz bizitzeko aukera.

Taldekideak, estudioa, diskoetxeak... Badirudi lagunez inguraturik dituzula fase guztiak.

Shorebreaker estudioa anaiak sortu zuen baina hiru urtez egon gara han Willis Drummondekin eta *Hala ere* azken diskoa han grabatu genuen. Pentsatzen dut musikari guztientzat horrela dela, baina nik ere konfiantza sentitu behar dut sorkuntzaren uean. Leku batek ez du gauza handirik erraten, betetzen duten jendeek dute lekua mamitzen. Ongi sentitzen naiz Shorebreakerren gabiltzaneren artean, familia txiki bat osatzen dugu. Diskoetxeekin gauza bera, Usopop eta Forbidden Colours ditut. Musikaz pasionatu batzuk osaturiko diskoetxeak dira. Beti gustuko ukan dut familiaren parte sentitzea, elkarrekin aurrera egitea.

Artista gisa, intermitente estatusa baduzu?

“**Uste dut Rüdigeren disko bakoitzak mundu propio bat eskainiko duela eta disko oso ezberdina izango dela aldiro**”

Nire bizi administratiboa Frantzia daukadanez bai, intermitente gisa nabil lanean. Suerte handia dut. Hego Euskal Herriko eta Espainiako laguntzat egoera askoz konplikatuagoa da, autonomo gisa dabilta, tasa asko dituzte, lanean ez badabilta ez dute diru sarrerarik, erritmo gogorrean dabilta, geldialdiak egiteko aukera gutirekin. Agian ni ere horrela nabil, baina nahi izanez gero, erritmoa arindu nezake eta intermitente estatusak diru sarrera bermatuko lidake. Estatusaren erreforma edota desagerpena aipagai dute gobernukideek; espero dezakegun ez gertatzea, segurtasun handia delako artistentzat.

Bidasoaren bi aldeetako errealitateak ezagutzen dituzula, zer luke

Hegoaldeak Iparraldeko musika eszenatik hartzekoa eta *vice-versa*?

Ez zait galdera erraza, ez dudalako inoiz gehiegi sentitu bi aldeen arteko alderik. Orokorrean, osasuntsu ikusten dut Euskal Herriko eszena musikala, talde asko daude! Hori bai, errepikak egiteko lekuak eskas daude. Norbaitek zeozer politikoa egin nahi badu musikaren alde, arlo hori sustatu dezala. Ongietorria legoke. Ikusten dudana da Ipar Euskal Herrian jende gutiago dagoela, beraz logikoa iduritzen zait talde gutiago egotea –nahiz eta badauden asko–. Hego Euskal Herrian jende gehiago bizi da, hiri handiak badira eta horrek dakar kontzertu gune eta talde gehiago egotea.

Uste dut Ipar Euskal Herriak galdu duela gaztetxeen dinamika eta hori oso penagarria zait, azkenean taldeentzako oholtzak direlako gaztetxeak. Willis Drummondekin gaztetxeetan hasi ginen eta asko ekarri ziguten musikalki baita sozialki ere: gune autogestionatuak ezagutzea, bertako jende interesgarria... Baina 40 urteetatik hurbil dagoen baten erantzuna duzu hor eta aitortu beharra dizut doi bat zahar sentitzen naizela. Agian hobe duzu hogeitau urteko bati galdeetzea... Azken aldi hauetako elkarriketetan beti egoten da une bat non zehazten dudan zaharra naizela! [barrea]. Horrela da eta nahi edo ez, horrela doa! ●